

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XII

Reus Dissapte 16 de Octubre de 1897

Núm. 3.394

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . Ptas. 3/50
n provincies trimestre. 1/00
Extranjer y Ultramar. 1/50
Anúncis, & preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibrerías d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofre, carrer Junquera, 6. y l'eb
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

Farmacia Serra

Arrabal Santa Anna, número 80, prop á la plassa de Catalunya

La que paga més contribució de la provincia

FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT

MALALTS DELS ULLS

Lo **DOCTOR BIADA**, oculista del Hospital del S. C. de Barcelona, ex-quefe de clinica y ab titol de las universitats de Berlin y Wurzburg, ex-ajudant dels Drs. Wecker y Landolt de Paris.

Reb en CONSULTA á Reus, tots los diumenges y dilluns de 9 á 12 y de 4 á 5.

Arrabal alt de Jesús, 38, sobre 'l Correu.

Los demás dias á Barcelona, Claris, 44, cantonada á la Gran Via, de 11 á una y de 4 á 5.

PERA 'L DIA DELS MORTS

Riquíssim y variat assortit de coronas, flors artificials, rams, pensaments y demás adornos propis pera nitxos, panteons y sepulturas y arreglo dels demás objectes que s' troban deteriorats.

Ultima novetat y gust exquisit, á preus limitadíssims.

Se trobará en lo domicili de las germanas

RIPOLL

Reus.—Carrer de S. Joan, 18, segon.—Reus.

Vinyas Americanas

DE

Marcial Ombrás (Propietari)

Avinguda del ferro-carril, Figueras, (Girona)

Barbats y estacas en venta, per millions.—Preus reduhits y autenticitat garantizada.—Cinch millions d' estacas, y un milió de barbats.

GAS REUSENSE

Aquesta Societat instala canyerías y aparatos d' iluminació y calefacció á qui ho solliciti, sens cap pas-to per part del sollicitant, mediant lo pago del gas á 30 céntims de pesseta lo metre cúbich, y ab tal que 'l consum anyal arribi á una cantitat determinada.

Pera més informes y detalls, dirigir-se á la fábrica.

SECCIÓ DOCTRINAL

Lo general Blanco en remull

Espanya, ab ayzó de las guerras colonials, está convertida en una inmensa barberia, en la cual van afeitant als generals que es un gust.

Lo capitá general que hi havia á Cuba al estallar l' insurrecció, á pesar de su brillante historia y su pericia militar, resultá impotent pera reprimirla, y l' afeitaren d' un cop de navaija.

—Apa, ya está llest!—li digné 'l govern,—que seguí un altre.

Se assegú á la cadira ab respaller lo general Martínez Campos, com qui diu lo Rey d' Espanes del joch de cartas espanyol, y apesar de sa figura heroyca y llegandaria, l' Aquiles de Melilla també fracassá. La insurrecció, en comptes d' abatres anava prenent increment. Un parell de cops de navaija donats ab tras-sa pels barbets de la premsa rotativa, y un altre general llest. ¡Que seguí un altre!

En Weyler tenia bonas patillas y s' el convidá á á assegurar en la poltrona d' aqueixa barberia. Tothom creya qu' ell era 'l general destinat á acabar l' insurrecció; fins los mateixos barbets li creyan lo pel tan fort, que estavan confiats en que no podrien afeitarlo. Però á copia de temps, á copia de passar épocas secas y d' humitat, á copia d' ensabonadas, lo pel se l' hi ha anat remullant y no ha calgut mes que agafar la navaija y ferli petar ab la mes gran facilitat. L' home proa s' ha resistit, prou vegadas ha dit que li feyan mal, pero cá, las navajas rotativas están molt afiladas y quant se n' ha adonat ya ha tingut la cara neta. ¡Que seguí un altre! ¿A qui toca?

Mentres ayzó passava á Cuba, á Filipinas succehia tres quartos del mateix. Mentres que ab la ma dreta afeitava als generals de Cuba ab la ma esquerra rapava als de Filipinas.

Lo general Blanco, que sempre havia sigut allí y fora d' allí un héroe, en quatre dias, segons los mateixos barbets, se n' torná un general inepte, un soldat sense patriotisme, y com á la terra de la *hidalguia* tot ho gastan *bizarro, patriótico y pundonoroso*, acordaren afeitarlo. Li donaren un parell d' ensabonadas, quatre cops de navaija y jaul á casa seva.

Després d' en Blanco feren seure á n' en Polavieja, home de molts pels, vull dir de molta barba, y aquest ho feu al revés, en comptes de deixarse ensabonar ell, se dedicá á ensabonar als barbets rotatius, fentlos hi enviar horrorosos telegramas, matansas d' insurrectes al engrés, de tal manera que mes que una guerra, semblava que á Filipinas hi havia arribat ja 'l judici final. Mes aqueixa estretagena no podia durar gayre, porque á seguir d' aquella manera, promte hauriam hagut de preguntar si á Filipinas las moscas s' havien tornat personas, ó si s' considerava també insurrectes als insectes dels camps y dels boscos.

En Polavieja, donchs, compregué que se l' hi acabava, que li estavan passant ja la navaija per la pedra, y digné:—Alto! que seguí un altre! yo m' trobo malament y me n' entorno á casa. Ja vindré dissapte vinent. Y després d' en Polavieja, s' enviá á Filipinas al general Primo de Rivera, que de segur l' agafaren pel seu nom, l' han ensabonat ja, y aqui tenim los barbets rotatius esmolant ya las navaija pera deixarlo llest.

Y torném á Cuba. Al general Blanco, afeitat de Filipinas, li deu haver crescut ya 'l pel y l' han tornat á posar altre vegada en remull. Ja l' tenim entrant á la barberia de Cuba, ahont de segur será afeitat si al anarhi no se n' hi vá provehit de toias las precaucions.

Es un gran error d' Espanya ayzó de volguer sacrificar tots sos homes, tots sos generals al orgull de rana. Ningú mes que ella ho pagarà. No duptém que ayzó resulta molt bó particularment per alguns, pero per l' estat es desastrós y se l' empeny ab terrible for-

sa cap á la ruina. Aixó es desconeixer lo sentiment de pátria, y en nom de la mateixa deuria fustigarse als que aixís procedeixen.

Pel bé d' Espanya deuria acabarse la guerra com mes aviat millor, y tothom sab, y per desgracia ho sab per experiencia, que la guerra no s' acaba ab generals y ab soldats ni ab empréstits. Las guerras, entre pobles, son com las disputas entre individuos; si s' han de acabar per la forsa, malament, ni triunfa la rahó ni s' consegueix la pau. Aquesta deu venir sols aplicada moralment.

Lo general Blanco sab tot aixó, te la experiencia de que ja s' ha vist afeitat, y n' sembla que no permeterà que se l' torni á afeitat. Volém creure que al anar allò, hi anirà ab la seguranca de poguerhi aplicar la pau, tan desitjada per tothom. Si aixís no fós, la barba del general Blanco, posada de nou en remull, no trigaria en ser afeitada, y al segon cop, ab la barba cauria á terra tota la seva historia.

No creyém que estimi en tan poch la seva reputació militar.

J. A.

Reus, 15 Octubre 97.

Política y Filologia

Entre las importants reformas ideadas per lo govern espanyol pera las Islas Filipinas, está la creació de cátedras de tagalo y de vissayo á Barcelona y Madrid.

Suposo jo que l' objecte d' aqueixas cátedras será ensenyar al que no las sápigá, las referidas llenguas ó dialectes ó lo que sían, usats per los indigenas del Arxipiélach.

Y que 'ls que s' dediquin á apéndrelas, ho farán ab l' objecte de poguerse entendre ab dits indigenas. Y que, en tal cas, las estudiarán aquellas personas destinadas á exercir cárrechs civils, eclesiástichs ó militars en las referidas islas.

No está mal pensat aixó, porque quan un poder s' exerceix sobre paissos, comarcas ó regions que posseheixen llenguatges diversos, la representació d' aqueix poder que governa y administra tals paissos, deu parlar y entendre la llengua de sos habitants si ha de cumplir dignament son ministeri.

Per lo vist, ara s' ha caygut en lo compte de que 'ls errors del govern y administració comesos á Filipinas, poden originarse de no entendre la llengua dels filipins.

Tal vegada sia aixís. Lo cert es, que allò no ho h' a entés ningú.

Y aixó tampoch.

Aixó es lo que atany á nostre país. ¡Com aquí s' parla bascuence!...

¿No podria 'l govern espanyol crear també cátedras de llengua éuskara, é imposar la obligació d' apéndrela á aquells individuos á quins envia pera governar regions ahont dita llengua s' parla?

Potser allavors entendrian á aquest país tan desconegut pera nostres governants, com molts islas del arxipiélach filipi.

Sols coneixen d' ell las capitals y pobles d' alguna importancia. De lo demás... *tabla rasa*.

Aixís va sortint tot que s' un primor.

Establiren las *quintas* en aquesta terra exempta, y s' portaren á las files del exercit espanyol infelissos *mutillas* que no entenían més llengua que las de sos pares, y que no podían per lo tant comprendre las veus de mando de sos quefes é instructors, per lo qual se 'ls hagué d' imposar en ocasions forts castichs.

Introduhiren en aquest país lliure, los tributs à la castellana, ab tot lo fàrrago de disposicions administratives que sa exacció porta ab ell, y gracias á que 'ls prohoms del país li tragueren al govern las castanyas del foc; es á dir, las contribucions de la terra, lent compendre 'l llenguatge de la administració lo mateix als habitants de la ciutat que als moradors dels més apartats caserius.

Enviaren jutges, escribans, mestres d' escola, que sabían castellá (y malament), á comarcas ahont sols se parlava bascuence, prenent castellanisar la terra, l' ayre, la llar, mitjantsant lo verb inspirat dels agents del govern.

Dictaren reformas legals encaminadas al major benestar d' aquest país, y aqueixas reformas consistiren en minyarli sas llibertats, negarli sa autonomia y cercenarli sos drets.

Ara las reformas pera altres paissos consisteixen en donáshi llibertats, autonomia y drets escepcionals. Y pera atraurese'ls, pera governarlos millor, pera ferlos felissos, se mana estudiar sas llenguas y dialectes.

¿Quan s' ha equivocat lo govern espanyol? Al fer lo que ab las colonias fa, ó al fer lo que ab nosaltres va fer?

Y quan s' equivoca un poble? Quàn s' oposa de frente y obertament à un desacertat govern y à una mala administració, ó quan acata y obeheix y adula, y secunda y elogia y aplaudeix y coadjuva en la acció à una mala administració y à un desacertat govern?

Deixém la contestació als sabis polítichs espanyols de quin talent dependeixen los sagrats destins d' un gran poble...

E. V.

Al precedent treball que se 'ns ha enviat, escrit ab tota sinceritat y bona fé, nos hem de permetre, no obstant, afegirhi algunas consideracions.

Com tothom s' ho figura, en todas las reformas y en todas las accions del govern espanyol, juga un paper més important l' interés propi que l' interés dels governats, y per aixó no es estrany que 'l Govern, no entenent lo tagalo y essentli necessari son coneixement pera la més acabada administració de Filipinas, exigeixi dels empleats que han d' anar cap al Arxipiélach un coneixement sisquera sigui mitjà de la llengua. Treballa donchs pera y per sí, no pera y per Filipinas.

Aixó suposat, clarament se comprén que no necessitant de tal medi pera conseguir lo fi, (no lo que á nosaltres se refereix, puig desgraciadament tots parlém á perfecció lo castellá y en ell fem encara la propaganda en contra dels desitjos del mateix Govern), no hi cab, en nostre concepte, lo que 'l Govern que 'ns regeix, establis cátebras d' euskera.

Y no tingui cuydado l' articulista; per aquest costat estém lliures.

(Del Euskalduna.)

Teatre Catalá-Barcelona

«L' oncle Benet».—arreglo à la escena catalana per lo conegut actor Joaquím Montero, resultá del agrado del públich per los continuats xistes que que conté. L' argument, resultá un bon xich infantil y es veu que la trama que motiva alguns incidents cómicbs, es calcada ab l' original, cosa que prenenti un poch mes de feyna 'l Sr. Montero n' hauria pogut treurer molt més partit. «L' oncle Benet» está escrit molt correctament. La execució que corria á càrrech de las Senyoras Morera y Caparó y Srs. Bonaplata, Fuentes y Oliver, fou molt esmeradíssim, mes nos permetém advertir al Sr. Oliver que fugint d' imitacions aniria molt millor y consti que dihém aixó perquè 'l dreyém ab forsas propias pera tenir una carrera brillantíssima.

«La Llar, ó la faixa d' or», es un drama en tres actes inspirat en la poesia inédita de Frederich Soler titulada «L' Ascó», per son fill Ernest Soler de las Casas. En part lo primer acte es molt ben exposat, las combinacions escénicas están molt ben lligadas, mes soptan de debó los ideals que expressa lo protagonista que encare que ha navegat y ha estat lluny molt lluny no per aixó y mes ab la poca comunicació y instrucció d' aquells temps. pot, esser que s' obsequi ab los projectes de Napoleon tenint sanch catalana. Lo de ferlo allunyar l' avi de l' ascó apastofant lo d' afrancesat no es verossímil ja que ab l' estat ab que 'ns lo pinta, un vell, ni casi es don compte de lo que fa y en lo dia d' arribada del net que tant anys ha estat fora, siga 'l motiu que 's vulga, l' amor del avi fa doblegarho tot, y sols pel net té paraulas dolsses. La canaleta ens hi sobra y lo mateix lo fusté. Els personatges mes viants son el de la boja, de son germá, de l' avia y del

pare, encare aquest últim cau en algunas inverossímilituts.

De la manera que va descapellantse l' obra resulta la presentació del protagonista falsa ja que 's presenta massa refermat en sas ideas (inverossímils) pera després ab tot y que hi ha la deshonra de la nina de son cor (la boja) pels francesos, no 's decideixi á guerrear contra d'ells cedint à lo que vol lo poble que l' amenessa en que si no hi vá de grat se li portará à la forsa lligat darrera una euga qu' es una nova inverossímilitut ja que ab lo carácter que comensa no es el pinta pas propens á doblegarshi com fá.

L' Arcís (el protagonista) va à la guerra comandant un estol de joves garrits de la encontrada cap á donar aussilis als defensors de Gerona.

Comprats dos centinellas de la guardia francesa 's fican dintre 'l campament enemich, mes hi entran sols la meytat; un dels centinellas el descubreix; retornan à la casa payral el pare del protagonista y 'n Rafel (germá de la boja) y comptan lo succehit y troban un nou dolor: la boja es morta, lo que mes estimaba en Narcís.

Tot se prepara per son enterro y arriban altres qu' han quedat com els anteriors fora de combat y demanán el cap d' en Narcís ja que ha desaparegut ab sis de la colla y temen s' haja passat á engrossar l' host enemiga; lo pare lluyta interiorment y al fi ardent per l' amor patri autorisa la mort del seu fill si s' el trova. Lo cercan y seguint un rastre de sanch troban un oficial francès, tot brut y enpolsinat, desangrantse en mitj d' un bosch, lo cuydan l' embenan; y al rentarli 'l rostre descubreixen en ell á en Narcís, volen matarlo, mes ell demana veurer á son pare, ho consegueix y entra en escena al moment que anavan á cantar un responso à la que tou sa estimada. Al ferseli càrrechs esplica que s' havia passat al camp francès per venjar la seva estimada del deshonrador y ho havia lograt mantant al general que l' havia deshonrada. Com á mostra porta sa faixa que posa demunt lo blanch bagul en que jau apunt d' enterrarlo y mort desangrat, recomanant que odiessin als lladres y als deshonradores, mes no als francesos que 'ns duyan la llibertat.

Resulta en conjunt que tot es mentida y que tot cau y cap personatge fora dels ja indicats se sosté.

Esperavem molt mes del Sr. Soler.

L' execussió resultá molt notable, cosa vista en pochos estrenos; lo Sr. Borrás lluytant ab los cambis y deficiencias del personatge feu un protagonista acabadíssim igual que la Sra. Puchol en la boja que sols notarem poca forsa en las rialladas; els demás cumpliren de debó estant en primera ratlla la Sra. Pallardó y 'ls Srs. Bonaplata, Marsi, Guitart, Virgili, Borrás (J) Rubio y Olivé.

L. VIOLA y VERGÉS.

CRÓNICA

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS del dia 15 d' Octubre de 1897.

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d' observació	BARÓMETRE aneroide	GRAU d' humitat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER par-ticular
9 m. 3 t.	750 763	90 94	0'0	41	Nuvol	
HORAS d' observació	TEMPERATURAS			VENTS	NUVOLS	
	Maxima	Minim.	Term. tipo	direcció	classe	can
9 m. 3 t.	Sol. 35 Sombra 19	12	15 18	NE. NE.	Cun Nin	0'6 0'8

La distingida modista francesa Madame Juliette Bertean, procedent d' un dels millors tallers de Bilbao, nos comunica haverse establert en aquesta ciutat Arrabal de Santa Anna, núm. 16, pis tercer, en ahont podrán dirigirse cuantas senyoras desitjin utilizar sos serveys en la seguritat de que han de quedar complertas.

Diu un periódich:

«Comensa á notarse en las quatre provincias catalanas majors ingresos per redempcions de servey militar, cual plasso s' ha prorrogat fins lo dia 30 del actual».

¿Qué? ¿encare hi ha qui te 300 duros? Vaja que en Navarro Reverter no ho deixá tan pelat com deyan. Encare quedarà alguna engruna pels liberals. Lo mal será que potser també 'ls hi toqui arreplegar alguna castanya, perquè tot acabarà á las sevas mans.

Ahir á las nou, tingué lloch en lo «Centre Excursionista de Catalunya» la lectura del treball de don

Artur Osona titulat: «Una excursió à la Vall d' Andorra à través de las serres de Cadi y de Bascarán.

Suposém que 'l nou treball de nostre amich Osona signé aplaudit y celebrat per la escullida concurrencia que sempre acut á honrar las sessions d' aquella patriótica asociació, puig tots los treballs del célebre excursionista son dignes del aplauso dels inteligents y dels patriotas.

Segons L' Intransigent de Paris, en Weyler te depositadas á guany 5,000,000 de lliuras esterlinas al Banch d' Inglaterra.

Y després, los esceptichs que vagin dihent que en aquest mon la virtut, lo treball y l' heroisme no son recompensats.

Del ministeri de la Guerra han circulat las ordes pera la concentració immediata dels 5.000 reclutas que foren inclosos en lo sorteig supletori efectuat en lo mes de febrer.

Tots ells van destinats á Cuba, disposantse pera embarcarlos los próxims vapors correus.

Potser marxi ja una expedició important acompanyant al general Blanco.

Se confirma, á persar de que segueix negantho lo Govern, que serán enviats 20.000 homes á Cuba y 25 mil á Filipinas durant lo período de la seca.

Demá à la nit tindrà lloch en los espayosos salons de la societat «Círculo Republicano Histórico» un lluit ball amenizat per un sexteto.

Telegrafian de Madrid:

«Lo Círcul Militar ha designat una comissió pera que visiti al ministre de la Guerra, ab objecte de solicitar autorizació pera que pugui obrirse en dit Círcul una suscripció, cuas fondos se destinarian á comprar una corona d' or, que altra comissió del mateix centro aniria á oferir al general Weyler al port ahont desembarqui al regresar á Espanya.»

¿Per qué nó?

No mes hi faltarà una inscripció que diga: «Al pacificador de Cuba».

Aixís la broma será complerta.

L' Ajuntament de Balaguer ha presentat al Govern civil de la provincia un escrit, oposantse al projecte d' un canal auxiliar que pretent construhir la societat Canal d' Urgell.

Ab motiu de la recent publicació d' un llibre de matemáticas, se torna á parlar molt del possible descubrimient de la cuadratura del círcul. Al efecte La Vanguardia, de Barcelona inaugura un «Camp obert» ahont exposarán sas opinions todas las personas inteligents que s' interessin pel célebre problema.

Diu un periódich que entre 'l vehinat de la barriada de Gracia existeix algún pánich, á consecuencia d' haver sigut mossegats més de 20 gossos per un que fa tres dias mossegá á cinch personas y que resultá ester rabiós.

Copiém de La Vanguardia:

«Conforme s' havia anunciat, doná ahir nit en «Els Quatre Gats» lectura d' alguns de sos travalls literaris, lo distingit escriptor don Enrich de Fuentes. Una selecta concurrencia, composta en sa major part de literats y artistas, acudí al saló de festas de casa Romeu. Es natural que la lectura despertés curiositat, donchs lo nom del autor-lector, llorejat moltes vegadas en certámens y jochs florals, es conegut per los que segueixen d' aprop l' actual moviment de las lletres catalanas.

Prosiata fácil y observador picaresch de la vida corrent, lo senyor Fuentes probá sas amenitats d' estil y sa donosura d' observació ab las novelas curtas y 'ls cuentos que llegí, aquí y allá salpicats d' exquisitas notas de sentiment. D' entre 'ls varis fragments llegits, notas d' estats subjectius uns, narracions realistas altres de la existencia social, se destacá «La Forastera», relato graciosíssim de la visita que fa una misteriosa senyora à un lugareny, deixant darrera seu un rastre d' enigma y un perfum de distinció, que pera sempre més son recordats per los senzills lugareny com incidencias d' un aconteixement memorable.

Ab nutrits aplausos premiá l' auditori la lectura dels travalls, que fou com lo «avant-gout» del llibre que dintre de pochos dias lo senyor Fuentes donará á la llum».

Lo recaudat ahir per concepte de Consums en la Administració d' aquesta ciutat, puja á la cantitat de pessetas 1093'24.

ARTS Y LLETRAS

Montanyesa

La terra es bona y fértil
el panorama es bell,
tant bell que parla á l'ànima
y enlayra el pensament.
Y en eixa hermosa terra,
en eix trosset de cel,
els homes que hi habitan,
els homes son dolents,
molt durs de cor y pobres,
molt pobres de cervell.
El dia que aquí hi regni
la Santa Educació
y els homes tots profesin
la idea del Amor
que destrueix els odis
y fa estimá á tothom,
s'acabarán per sempre
la enveja y la ambició
é igual que ho es la terra,
els homes serán bons.

F. MARIO.

Desde Tortosa

Sr. Director de Lo SOMATENY.

Molt senyor meu y amich: Per fi, y encarque no tant a propòsit com hauria resultat alguns dias enrera, ens havém vist en aquesta comarca, favorecuts per la tan desitjada, per lo necessaria, aygua del cel, que, per cert, no ha sigut escassa per més que s'ha abocat en breu temps, lo que no deixa de ser un inconvenient per las terras, puig que de poch la va xuclant tota mentres que aixís se'n pert més de la meytat. De tots modos no ha deixat de ser un benefici pera la próxima cullita de las olivas, aixís com també pera 'ls terrenos destinats á la sembra del blat.

**

Son molts los comentaris polítichs que 's fan en aquesta ciutat a prop dels dos bandos liberals que 's disputan la quefatura del partit. Ara, per ara, confós en los innombrables perers m'aconcello no adelantarme á la csstúm dels periodistas *agencieros* per no errar tan sovint com ells y evitarme aixís las rectificaciones que desdinhén de la serietat; per lo tant me reservo mon parer de si será Kies ó será Cañé, fins que ab certesa los ho pugui comunicar.

**

Lo kiosco que en nostre bell parch s'está construint, mel que pese á alguns *envejosos*, segueix endevant, y prompte, molt prompte 'l veurém rematat si avans no s'enfonza com se tém, puig sembla que sa construcció ha de passar, com la de nostre allavors famós Mercat, á la historia, ab lo retrato de son director lo jove arquitecte municipal. De totas maneras no 'ns podém queixar del tot, puig que encarque ab la pluja se'n vagi á rodar no hi haurém perdut mes que 'ls materials y encar no tots. Lo que sí es digne d'aplaudir en aquesta obra, son las acertadas midas que pera edificarlo ha pres l'Ajuntament pera poguer estalviar al poble algun gasto, y pera lograrho ha carregat los jornals dels operaris á la nómina de consums, puig tots los que en ell treballan son empleats municipals, y aixó sol pot dispensar totas las faltas á que almenys nos costará baratet. Ja 'ls hi enviaré 'l compte. No s'espantin, que no será pera que 'l paguin, sino pera darlo á coneixer á sos lectors, que tan módich preu, qui d'ells tingui ansia y careixi de Kiosco, no es home de gust... ni de cuartos ó *pelas*. Aixó sí, que las tortugas tenen un pas assombrós comparat ab ab lo que porten las obras del *Kiosquet*, encarque 'ls pasmi, es alló, hem de tenir paciència 'ls tortosins que per aixó los operaris ne son empleats y han de treballar quan ab lo mateix jornal no 'ls caldría fer res. Y en totas aqueixas rahons hi ha qui s'engreixa.

**

La nova revista «Tortosa Ilustrada» ha alcanstat un éxit merescut y pera correspondre á sos favoreixedors no omiteix sacrificis introduhinthi novas reformas cada selmana.

**

Avuy hem tingut un dia hermós y apesar de la pluja d'ahir no ha refrescat, com s'esperava, la temperatura.

**

Lo riu Ebre ha alcanstat algun ascens en son caudal d'ayguas.

Son segur servidor

JOFEGEN.

14 Septiembre, 97.

SECCIO OFICIAL

Registre civil

del dia 14 d' Octubre de 1897.

Naixements

Cap.

Matrimonis

Esteve Xatruch Tous, ab Teresa Cusiné Moncusí.

Defuncions

Francisco Borrás Llevat, 91 anys, Sardá, 37.

SECCIO RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Galo.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de S. Joan Batista (Providencia)

Continúa en aquesta Iglesia la solemne Novena que la Arxicofradia Teresiana d'aquesta ciutat tots los anys dedica á sa excelsa Mare Sta. Teresa de Jesús.

Tots los dias á las sis de la tarde se posará de manifest á S. D. M. resantse á continuació lo Santíssim Rosari, ab lo fi de guanyar las Indulgencias que durant aquest mes d' Octubre concedeix lo Santíssim Pontífice, seguirán los exercicis de la Novena y sermó que está á càrrech tots los dias del Rvnt. P. Vidallet, de la Companyia de Jesús, finalisant ab la Reserva del Santíssim.

Diumenge tindrà lloch la Comunió general durant la Missa de las 8, ab la plática corresponent. La part de cant está á càrrech de las Religiosas d'aquest Convent.

Santuari de Ntra. Sra. de Misericordia

Aquesta tarde á las 5 se cantarà la acostumada Salve.

Sant de demá.—Sant Eduvigis.

SECCIO COMERCIAL

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d'ahir:

Interior	64.78	Filipinas	97.30
Exterior	80.45	Aduanas	95.
Amortizable		Cubas 1886	79.
Fransas	19.80	Cubas 1890	95.
Norts	24.20	Obs. 6 0/0 Fransa	32.93
Exterior París	62.13	Obs. 3 0/0 »	
París	30.70	Londres	

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y París.

Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los paissos.

Cambis corrents en lo dia d'ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan V. llés, D. Joan Llauredó Prats y D. Joan Vallés Vallduvi.

Londres	90	d/v.	00.00	diner	8	d/v.	00.00
París	8	d/v.	00.00			Marsella	00.00
VALORS LOCALS				DINER PAPER.			
ACCIONS				0/10	0/10	0/10	0/10

Gas Reusense.	850	0
Industrial Harinera.	600	0
Banch de Reus.	500	0
Manufacturera de Algodon.	100	0
C. Reusense de Tranvias, privilegiadas al 5 per cent.	415	

ANUNCIS PARTICULARS

CLASSES DE MÚSICA

Per lo professor Estanislao Mateu

Quedan obertes desde primer d' Octubre en casa ó á domicili.

Curs especial de piano y cant.

Ar rabal Sta. Anna, 64, entressuelo.

Academia Fortuny

Ensenyansa de dibuix, pintura y módelat

BIRIGIDA PER

RAMON CASALS

Premiat ab medallas, diplomas y mencions honoríficas en varias exposicions, alumno per oposició del «Regio Instituto di Belli Arti» en Roma.

Ensenyansa de dibuix lineal, adorno, figura, paisatge, natural, pintura al oli y l'aygua.

Dibuix y pintura ab model viu

Carrer Major núm. 28, pis 1.º.—Reus

TELEGRAMAS

Madrid 15.

S'ha rebut en lo ministeri de la Guerra lo següent telégrama oficial:

«Habana 13.—Capitá general al ministré de la Guerra:

Resúm de las municions presas procedents dels últims desembarchs filibusters, en operacions que vaig comunicar parcialment á V. E.

Pinar del Rio: 429.500 cartutxos.

Habana: 364.500 cartutxos.

Las Villas: 231.500 cartutxos.»

—Entre las personas á quinas s'indica pera algunas de las direcciones que han de provehirse, figuran los Srs. Cimboraín y España y Alonso.

Alguns també indican al aplaudit dramaturg don Eugeni Sellés pera una direcció.

—S'han extés los Reals decretos destinant á Cuba als generals Pando, Salcedo, Bernal, Aguirre, Valderroma y altres.

Han sigut nomenats ajudants del general Aguirre, lo comandant d'enginyers D. Artur Ascario y 'l capitá d'artillería D. Lluís Maján.

—«El Correo» diu que sembla probable que 'l Govern, considerant acceptables las indicacions del general Primo de Rivera, autorisi á aquest general pera que nutreixi aquell exèrcit ab soldats indignas.

—Los diputats del partit Unió constitucional se reuniren en casa del Sr. marqués de Apezteguia pera dirigirse després al domicili del general Blanco, al que han manifestat son sincer apoyo en la cuestió de Cuba.

Lo general Blanco agrahí la actitud d'aquells diputats.

—Diuen de Tànger que s'han reunit en la Legació d'Espanya los representants estrangers acreditats á Marruecos.

L'objecte de la reunió ha sigut tractar de la cuestió del Riff.

—Telegrafian de Amorovieta que s'ha suicidat lo recaudador d'arbitris de la provincia de Vizcaya, senyor Cámara.

Durant lo matí estigué convidant á varis amichs y 'ls hi digué que anava á empendre un llarch viatge ignorant si aniria al cel ó al infern.

París 14.

Telegrafian de Londres dihent que la junta directiva del Banch d'Inglaterra ha elevat los descomptes á 3 per 100.

—Telegrafian de Roma dihent que 'l Consell de ministres s'ha ocupat de la excoitació que reina en aquell país á causa del impost sobre utilitats.

Acordá lo Consell donar satisfacció als contribuents que ab justicia se consideran massa recarregats per los agents del Fisch encarregats de la recaudació del «incometax».

Diversions públicas

Teatro Fortuny

Gran Companyia de Sarsuela y Opera espanyola pera la próxima temporada d'hivern.

Llista del personal

Mestre Director, D. Francisco Perez Cabrero.—Primera tiple de opera, Sra. Avelina Corona.—Primera tiple de sarsuela, D. Carme Perez de Isaura.—Altra tiple, Sra. Lluisa Perez Cabrero.—Altra tiple, D. Mercé Perez Cabrero.—Característica, Sra. Sirilla.—Primer tenor, D. Francisco Alcantara.—Altre tenor, D. Nicolau Bobé.—Tenor cómich, D. Lluís Senís.—Primer barítono, D. Castro Gascó.—Altre barítono, D. Marián Martínez.—Primer baix, D. Daniel Banquells.—Altre baix, D. Jaume Segura.—Galan jove, D. Francisco Fernandez.—Mestre de coros, D. N. N.—Primer apunt, D. Lluís Santafé.—Traspunt, D. Anton Güell.—Mestre de ball, D. Enrich Fernandez.—Coro d'abdós sexes, 24.

Imp. de G. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

GUIA DEL PASSATJER

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS:

De Reus á Barcelona

5:04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera.
8:56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y dissabtes, (per Vilanova).
12:11 t. mercancías, segunda y tercera.
1:57 t. correo (per Vilanova).

De Barcelona á Reus

5:25 m. (per Vilafranca).
9:46 m. (per Vilanova).
15:8 t. per id.
7:39 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes).

De Reus á Mora

9:33 m.—1:04 t.—3:10 t.—7:19 y 9:57 nit.

De Mora á Reus

4:21 m.—8:00 m.—12:05 t.—6:04 t.—7:36 nit.

De Reus á Tarragona

8:30 m.—9:47 m.—2 t.—7:04 t.

De Tarragona á Reus

7:30 m.—12:25 t.—4:30 t.—8:20 n.

Ca Reus á Lleyda

8:10 m.—5:23 t.

De Lleyda á Reus

5:50 m.—3:50 t.

De Reus á Vimbodí

1:28 t. cotxes de 2.ª y 3.^a

De Vimbodí á Reus

9:53 m. cotxes de 2.ª y 3.^a

De Tarragona á Valencia

9:30 m. y 11:30 n.

De Valencia á Tarragona

11 m. y 6:30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona, 8:30 m.

De Barcelona (per Tarragona) 8:30 m.
De id. directe 10:30 t.
De id. id. 1:30 t.
De id. ab la correspondencia extranjera (per Picamoixons y descendent de Lleyda) 7:30 t.
De Madrid y Zaragoza 2:30 n.
De Lleyda y Huesca 7:30 n.

NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona lo 7 y 21 de Novembre y 15 y 19 de Desembre del corrent any. Los de Cuba surten d' aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que conduheixen tropas de refors á Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Pera Barcelona á las 5:00 m.
Pera id. á las 2:00 t.
Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m
Pera id. id. id. (per idem) á las 2:00 t.
Pera Tarragona, directe á las 7:00 n.
Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrassa y las líneas á las 8:00 m.
Pera Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 1:00 t.
Los pobles servits per peatens á las 9:00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que s' deposita en los buxons després de la sortida del correo de Madrid, se li dona sortida á las 7 de la nit per Tarragona.

Biblioteca Regionalista Llibreria Regional, carrer de Jesús, 31

SECCIÓ CATALANA

- «Lo Catalanisme», per Valentí Almirall, 10 rals.
- «Quadros», per Emili Vilanova, 2 "
- «La Dida», per Joseph Feliu y Codina, 2 "
- «Cartas Andorranas», per Joseph Aladern, 2 "
- «Costums típicas», per id., 2 "
- «Alcover», monografia, per id., 4 "
- «Poesias», per Manel Marinell-lo, 2 "
- «Oda á Barcelona», per Jascinto Verdaguer, 4 "
- «Lo Pi de las tres branques», per id., 2 "
- «L' Aglenya», per Ramon Masifern, 4 "
- «Croquis Pirenencs», per J. Massó Torrents, 4 "
- «La Fada», per id., 4 "
- «Catalunya trilingüe», per J. Casas Carbó, 2 "
- «Anant pel món», per Santiago Russinyol, 16 "
- «Les Cròniques catalanes», per Gabriel Turell, 4 "
- «Obres catalanes», per Joseph Izart, 20 "
- «Poesias», de Joan Maragall, 8 "
- «Aladess», per Emili Guanyabens, 8 "
- «Fructidor», drama, per Ignaci Iglesias, 8 "
- «Montalba», per Bosch de la Trinxeria, 12 "
- «Quan jo era ney», per A. de Riquer, 20 "

- «Música vella», per E. Doria y Bonaplata, 12 "
- «Figura y paisatge», per Narcís Oller, 12 "
- «Tascant per les Serres», per J. Pons y Mas-saveu, 12 "
- «Espectres», per Enrich Ibsen, 8 "
- Obres dramáticas de la biblioteca del «Teatro Regional», á meytat de preu.
- «Cansons Catalanas», harmonisades per Enrich Morera, han sortit:
- «Sant Ramon», 2 rals.
- «Planys», 2 "
- «El Maçoudis», per Brunet y Bellet, 4 "

SECCIÓ CASTELLANA

- «España tal cual es», per Valentí Almirall, 4 rals.
- «Patria y Región», per Salvador Golpe, 12 "
- «Un ensayo de Regionalismo», per Joan Mañé y Flaquer, 2 "

SECCIÓ GALLEGA

- «Odas de Anacreonte», per Florenci Vaamonde, 5 rals.
- Además están á la venda diferentas obras de celebrats iterats catalans, castellans y extranjers.

Madrid	12
Barcelona	12
Valencia	12
Sevilla	12
Granada	12
Alcala	12
Castellon	12
Teruel	12
Saragossa	12
Madrid	12
Barcelona	12
Valencia	12
Sevilla	12
Granada	12
Alcala	12
Castellon	12
Teruel	12
Saragossa	12

Textual content in the left margin, partially obscured and mirrored.

Textual content in the right margin, partially obscured and mirrored.

CLASSES DE MUSICA

Per lo professor Estanislau Matar...
Arribal Sta. Anna, 64, entressuelo.

Textual content in the right margin, partially obscured and mirrored.